

להגותה הב"ח

לז:

ר"ן

אם נאצדו בשבת דכיון דלא שקיל אגרא בשבתא הוה ליה שומר חנם:
אם היה שכיר שבת. שבוה אחת: שכיר שבוה. שמטה אחת: נוטן לו שגר שבת. כיון שלא הזכירו בפירוש אלא שהבליעו

בכלל שאר הימים: לפיכך. כיון דהוי שומר שגר אם אצדו בשבת חייב באחריותו: דיפנו אטוהו דיוקא למאוסא דשבתא. שאבות המינוקות פונין למאות שבת ומשמשענין עס המינוקות ואס יקראו המינוקות לכמחילה יחושו לבטולם: ויקיר עליהו עלמא. על המינוקות שמתוך שאכלו יותר ממנה שדרכן לאכול בחול אצריהם כבדין עליהן ואין יכולין ללמוד במחילה שכריך עיון מרובה: גדול מי צעי שימור. בממיה. כך היא הגירסא שמתאם נסחאות ואחי שפיר דה"ק כממא דמתני' דקמני ולא ילמדנו מקרא בגדול היא מדקמני סיפא אכל מלמד את בניו דמאי דמשנין לעיל חסורי מחסרה שינוא דמיקא היא אלא ודאי בגדול מתוקמא וגדול מי צעי שימור. ואיכא נכחי דגרסי בנות מי צעי שימור והכי פריך ודאי כל היכא תתנא תנא המודר הנאה מחבירו דין איש דין אשה משמע והיכי פסיק ותנא לא ילמדנו מקרא נחי דמוקמת לה דקטן מינא בנים קטנים דצעו שימור אכל בנות אפי' קטנות לא צעו שימור שאין דרכן ללכת לחוץ: קסבר פיסוק טעמים דאורייתא הוא. ואסור ליעול על ליתום שגר דכיון דמדאורי' יניחו וזו להו כחוקים ומשפטים: מפורש זה פרוגס. דמפרש ליה לקרא: ואוס שגל אלו הפסוקים. נקודות המפסיקות דין פסוק לפסוק. וקרי להו שוס שכל שעל ידיהן אדם מצין המקרא כפי תנועת הטעמים כדלמחר פרק קמא דמגיגה (דף יא:) נקפא מינה לפסוקי טעמי: המפורות. מה שנמסר במסרה: אחר רבי יאחק

מקרא סופרים. הקריאה שמסרו לנו הראשונים שנקראו סופרים: ועטור סופרים. מידות ימירות שנכתבו לפיות הלשון ונקראות עטור לפי שהן מעטרין את הלשון: קריין ולא כסיפן. מידות הנקראות ולא נכתבות: כסיפן ולא קריין. שנכתבות ואינן נקראות: הלכא למשא מסיני. כך קבל משה בסיני ומסר לישראל: מקרא סופרים ארץ ארץ. שכשיש בו אחתמאת נקרא ארץ בקמץ: שמים מזרים. שאע"פ שאין בזה אל"ף נקראים כאלו היתה

בזה: עטור סופרים אחר תעבורו אחר תלכו אחר תאסף קדמו שרים אחר נוגנים. כל הני אחר מיותרין הן ואינן אלא לתפארת הלשון דהוה ליה למכתב סעודו לבצט ותעבורו מסגר שצעת ימים ותאסף קדמו שרים נוגנים אלא שנכתבו לתפארת הלשון: דאקפך כהריי אל ולא כתיב הוה ליה למכתב דקתקן הריי אל כדכתיב משפטיין תהוס רצה לומר שההרים הרמים כלומר המלאכים לרייכו ללדקת השם אלא שכתב כהריי אל לתפארת הלשון. ובדברי מורי ראיתי דעטור סופרים היינו שכותבין טעם מפסיק באחר כי היכי דלישתמע אח"כ תלך ואח"כ תעבורו ואחר כן תאסף קדמו שרים ואח"כ נוגנים דקתקן כהריי נפסק בטעם כהריי ממלת אל לומר שמלת אל הפוכה כאלו היתה בתחלת הפסוק ופירוש אל דקתקן גלגית כהרים שהם גלויים ואלמלא ההפסק היה במשמע אחר שמלכו אחר שמעבדו אחר שתאסף קדמו שרים אחר הנוגנים שהנוגנים קדמו להם דקתקן כהרים של אל וקרי ליה עטור סופרים משום דמעטרי לה למילתא בטעם הקריאה: קריין ולא כסיפן פרס דנלכסו. בשמואל הוא להשיב ידו בזהר פרט פרט קרי ולא כתיב: איש דכאשר ישאל. גבי אחיתופל כאשר ישאל איש בדבר האלהים איש קרי ולא כתיב: צאים דונבנשה. צירמיה הוא הנה ימים צאים נאם ה' [וונבנתה] העיר וגו' צאים קרי ולא כתיב: לה דפליטס. בסוף ירמיה בנבואת בצל יהי לה לפליטה לה קרי ולא כתיב: את דהגד הוגד. ברות ישען בועז ויאמר לה הנה הוגד (את) [לי כלן] אשר עשית את חמותך האי את קרי ולא כתיב. מיהו כספרים שלנו קרי וכתיב ואף במסרה לא מדכר ליה בהקד דקריין ולא כתיבן: אלי דהגורן. ברות נמי הוא ותאמר אליה את כל אשר תאמרי אלי אעשה והפסוק שאחריו ותדד הגורן ותעש ככל אשר נותה חמותה וקרי ליה אלי דהגורן אע"ג דבההוא קרא ליכא הגורן כיון דסמוך ליה בפסוק דלאחריו: אלי דהשעורים. ברות נמי הוא ותאמר שש השעורים האלה נתן לי כי אמר אלי אלי קרי ולא כתיב: כסיפן ולא קריין נא דיסלה. במלכים בהשמחתי בית רימון יסלה נא ה' לעבדך כתיב נא ולא מקרי:

השאל דכתיב בלא וי"ו משמע סעדו לבסס אחר שמעבדו וכן כולם: במשפטיך תרום רבה. היה ראוי לכתוב ומשפטיך בוי"ו: פרת דבלביתו. בלכמו להשיב ידו על נהר פרט פרט לא כתיב וקרי: איש דכאשר ישאל איש ברבר אלהים. דלחיתופל: באים דונבננתה. הנה ימים צאים ונבננה: את דהגד הוגד לי. את אשר עשית דרות: לי דהשעורים. (את) שש השעורים [האלה] נתן לי: נא דיסלה. נענמן כתיב:

מוסף רש"י

אם אבדו אינו חייב באחריותו. אם אינע בהן קלקול בשבת אין חייב לשלם (ב"מ נח). ואם היה שכיר שבת. שבוה. שכיר שבוה. שמיטה שלמה. נוטנין לו שכר שבת. שובלע בשכר שאר הימים ואינו מפורש לשבת (שם). שינוי וסת. משנה וסת ואוכל יותר, שאינו רגיל לאכול, היינו מחילת חולי מעים (טנחדדין קא). וסת, חוק,

תוספות

שכר שבוה נוטנין לו שכר שבת ואם אבדו אינו חייב באחריותו. כיון שומר שכר דמחייב בגניבה ואצירה ואין להקשות חפצי שמים הוא דקבלת שכר לאו חפצי שמים: אלא היינו טעמא דאין קורין ביראשון דיפט אציהם של מינוקות ולאו משום שכר שבת כלל אלא אפי' כשאציהם של מינוקות מלמדין אותן בתום ציהיה להם פנאי שיהא פטים לפעודת שבת ואם יקראו ביראשון ויהו שהייה מרובה וזה"ש אם יש להם מלמד בשכר שאסור מהאי טעמא: אבל שונין ביראשון. דמו ליכא שהיה כל כך כיון שמלמדים בכר: למצוריה. דשבתות. ואיבעי' איבא. טעמא דאין קורין משום דבשבת אוכלים טפי מחבול ויקיר עלייהו עלמא כלומר שכדין הם מפני שישו וסת דאין יכולין לעסוק ולטרוח וללמוד ביראשון: בנות מי בעיין שימור. ומתני' סתמא קמיין דין בנים ודין בנות ובנות ליכא יולאיות ולא בעיא שימור איכ' לא שייך

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

רש"י

אם אצדו. בשבת: אינו חייב באחריותו. הואיל ואינו שכיר ציום שבת: אם היה שכיר שבת. שנותנים לו ו' פשיטים שכרו לשבוה אע"פ שמגיע ליום שבת פשוט אחד כיון דכל יום שבת נבלע עס שכירות שאר השבוע זו היא הבלעה ששכר שבת מצליע בתוך ימי השבוע נותנין ו) שכר שבת דהכלעה שרי: אם אצדו. בשבת חייב באחריותו דהא נותנין לו שכר השבת: אלא גבי שבת. (י) דקמני לא קורין במחילה אצל שונין לאו משום שכר פיסוק ולא משום שכר שימור קאמר דהא שרי בהכלעה: דיפנו אזהבההו דיוקא למאוסא דלהון. שאם היו עסוקין להקרותן במחילה בדבר חדש היו טרודין בהן ולא היו פוניין למאות שבת להמענג בו אצל שונין הואיל וכבר למדוהו לא מיטרדי בזה: דיפנו. כדי שיהו פנויין: ויקיר להו עלמא. שכד עליהם ללמוד מפני המאכל ולהכי אין קורין במחילה בשבת דמזער להו: בנות. שמלמדין אותן תורה מי צעיין שימור אינהו לא אורחיייהו למיפק אצרחי דכתיב כל כבודה בת מלך פנימה (מהללס מה) וליכא לאוקמא בזה שכר שימור: שכר פיסוק טעמים דאורייתא הוא. ולא מצי למשקל עלייהו אגרא: אלו הפסוקים. עד היכן מסיים כל פסוק ופסוק. ולהכי קרי להו שוס שכל שיכול להשכיל בפסוק דין כל פיסוק ופיסוק: (א) מקרא סופרים (א) ארץ ארץ. כלומר מה שקורין ארץ ארץ דלא כתיבין להצרה דלא כתיבין וי"ד דין אל"ף לרי"ש ודין רי"ש ללד"י וכן נמי ארץ ארץ דלא כתיבין צ' אלפין או ה"א סמוך לאל"ף ווי"ד דין רי"ש ללד"י וכן שמים דלא כתיבין שאמים אל"ף דין שי"ן למ"ם ודין מ"ם לוי"ד וכן מזרים: הלכא למשא מסיני. דנקראין הכי: עיטור סופרים אחר תעבורו. ולא כתיב תעבורו אחר. והיינו עיטור שמעטרין הדיבור דהכי משמע יפה: קדמו שרים אחר נוגנים. ולא כתיב אחר נוגנים קדמו שרים: דאקפך כהריי אל ולא כתיב כהריי אל דקתקן. דהכי מסתבר טפי ובדיוקא משמע: איש דכאשר ישאל איש בדבר האלהים. באחיתופל כתיב: צאים דונבנשה. [קרי ולא] כתיב: לה דפליטה. שניהן כמותין צירמיהו: אם דהגד הוגד אליי. דכולהו הני קריין ולא כתיבן: וכסיפן ולא קריין נא דיסלה. דנעמן:

ואת שמעטרין הדיבור דהכי משמע יפה: קדמו שרים אחר נוגנים. ולא כתיב אחר נוגנים קדמו שרים: דאקפך כהריי אל ולא כתיב ישאל איש בדבר האלהים. באחיתופל כתיב: צאים דונבנשה. [קרי ולא] כתיב: לה דפליטה. שניהן כמותין צירמיהו: אם דהגד הוגד אליי. דכולהו הני קריין ולא כתיבן: וכסיפן ולא קריין נא דיסלה. דנעמן:

ואת כהן תאסף קדמו שרים ואח"כ נוגנים דקתקן כהריי נפסק בטעם כהריי ממלת אל לומר שמלת אל הפוכה כאלו היתה בתחלת הפסוק ופירוש אל דקתקן גלגית כהרים שהם גלויים ואלמלא ההפסק היה במשמע אחר שמלכו אחר שמעבדו אחר שתאסף קדמו שרים אחר הנוגנים שהנוגנים קדמו להם דקתקן כהרים של אל וקרי ליה עטור סופרים משום דמעטרי לה למילתא בטעם הקריאה: קריין ולא כסיפן פרס דנלכסו. בשמואל הוא להשיב ידו בזהר פרט פרט קרי ולא כתיב: איש דכאשר ישאל. גבי אחיתופל כאשר ישאל איש בדבר האלהים איש קרי ולא כתיב: צאים דונבנשה. צירמיה הוא הנה ימים צאים נאם ה' [וונבנתה] העיר וגו' צאים קרי ולא כתיב: לה דפליטס. בסוף ירמיה בנבואת בצל יהי לה לפליטה לה קרי ולא כתיב: את דהגד הוגד. ברות ישען בועז ויאמר לה הנה הוגד (את) [לי כלן] אשר עשית את חמותך האי את קרי ולא כתיב. מיהו כספרים שלנו קרי וכתיב ואף במסרה לא מדכר ליה בהקד דקריין ולא כתיבן: אלי דהגורן. ברות נמי הוא ותאמר אליה את כל אשר תאמרי אלי אעשה והפסוק שאחריו ותדד הגורן ותעש ככל אשר נותה חמותה וקרי ליה אלי דהגורן אע"ג דבההוא קרא ליכא הגורן כיון דסמוך ליה בפסוק דלאחריו: אלי דהשעורים. ברות נמי הוא ותאמר שש השעורים האלה נתן לי כי אמר אלי אלי קרי ולא כתיב: כסיפן ולא קריין נא דיסלה. במלכים בהשמחתי בית רימון יסלה נא ה' לעבדך כתיב נא ולא מקרי:

השאל דכתיב בלא וי"ו משמע סעדו לבסס אחר שמעבדו וכן כולם: במשפטיך תרום רבה. היה ראוי לכתוב ומשפטיך בוי"ו: פרת דבלביתו. בלכמו להשיב ידו על נהר פרט פרט לא כתיב וקרי: איש דכאשר ישאל איש ברבר אלהים. דלחיתופל: באים דונבננתה. הנה ימים צאים ונבננה: את דהגד הוגד לי. את אשר עשית דרות: לי דהשעורים. (את) שש השעורים [האלה] נתן לי: נא דיסלה. נענמן כתיב:

כמו עני שכל ימות החול אוכל פת מרובה ובשבת אוכל בשר, הכי גרסינן מחילת חולי, ממון כך ממחיל לתלות, ואית דגרסי חולי מעים (רשב"ם ב"ב קסוה). וזה מקרא. לשון עבדי של חומש (מגילה ג.). אלו הפסוקים. היאך נפסקין (שם).

בהן שכר שימור. שכר פיסוק טעמים דאורייתא. ואסור ליעול שכר עליהם: אלו הפסוקים. מקום שהפסוק מייחס עס: ואמרי לה אלו המפורות. מאין דאית ליה פיסוק טעמים לאו דאורייתא מפרש אלו המפורות חסירות ומקיות: בקרא סופרים ארין ארין. [שמשתנין] באמתמא חוק קטן שמים מזרים: עיבור סופרים. דלכאורה משמע דלמחר תעבורו וסגריה ואחר תעבורו וכן אחר תאסף ואחר מתמגר אחר טוגים ואחר משמע: פרת דבלביתו. להשיב ידו בזהר פרט פרט אינו כבוד ומקרא: איש דכאשר ישאל איש בדבר האלהים איש קרי ולא כתיב: באים דונבננתה. הנה ימים צאים ונבננה צאים קרי ולא כתיב: את דהגד הוגד. הגד הוגד לי את אשר עשית: אלי דהגורן. אלי אם לא: נא דיסלה. נענמן:

מסורת הש"ם

א) [כמויות קי: ב"ב קמו. סנהדרין קה]. ב) מגילה ג., א) [נענין ענין עטרי ד ממלא פי הגון מלך], ד) [מס' סופרים פ"ו ה"ח], ה) [ז"ל אחר ד"ה הלכה],

תורה אור השלם

- ויקראו בספר בתורת האלהים מפרש ישום שכל ובינו במקרא: נחמיה ח ח
- ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו כי על כן עברתם על עבדכם ויאמרו כן תעשה כאשר דברת: בראשית יח ה
- ויאמר אֲחִיךָ וְאִמָּה תֵּשֶׁב הַעֵיָר אִתָּנוּ יָמִים או עשור אחר תלך: בראשית כד נה
- נָקַם נִקְמָה בָּנִי וְיִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמּוֹדִינִים אַחֵר תֵּאָסֵף אֵלָּה עֲפָרָי: במדבר לא ב
- קדמו שרים אחר נגנים בתוך עַלְמֹות תוֹפְפוֹת: תהלים סח כ
- צִדְקָתְךָ בְּדוֹרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶךָ תִּהְיֶה רָבָה אֲדָם וְבִקְרָהּ תוֹשִׁיעַ יְיָ: תהלים לו ז
- וְיַךְ דָּוִד אֶת הַדְּדָרָדָר בֶּן רִחִב מִלֶּךְ צֹבֵהָ בְּלִבָּתוֹ לְהַשִּׁיב יָדוֹ בְּגִזְרֵה פָּתָה: שמואל ב ח ג
- וַיַּעַץ אֲחִיחֶלֶל אֲשֶׁר יָעַן בְּיָמֵינוּ הָהֵם כְּאֲשֶׁר יִשְׂאֵל אִישׁ בְּדָבָר הָאֱלֹהִים בֶּן כָּל־עֲצַת אֲחִיחֶלֶל גַּם לְדָוִד גַּם לְאַבְשָׁלֹם: שמואל ב טו כג
- הַנֶּה יָמִים בָּאִים יָנֹאֵם יְיָ וְנִבְנָתָה הָעִיר לֵילִי מִמְּגִדִל חֲנָנִאל שְׁעַר הַפָּנֶה: ירמיהו לא לו
- הַשְׁמִיעֵנוּ אֵל בָּבֶל רַבִּים כָּל דְּרָכֵי קִשְׁתְּךָ הֲנוּ עָלֶיךָ סָבִיב אֵל יִהְיֶה לָּהּ פִּלְטָה שְׁלֹמוֹ לֵה פִּנְקֵלָה בְּכָל־אֲשֶׁר עֲשִׂתָה עֲשׂוֹ לָהּ כִּי אֵל יְיָ וְיָהּ אֵל קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: ירמיהו נ טט
- וַיַּעַן בְּעֵז וַיֹּאמֶר לָהּ הַגִּד הַגִּד לִי כָל־אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ אֶת חֲמוֹתְךָ אַחֲרַי מִזֶּה אִישָׁךְ וּמִעֲבוּרֵי אֲבִיךָ וְאִפְרָץ מוֹלְדֶיךָ וְתַלְכִּי אֵל עִם־אֲשֶׁר לֹא יָדָעְתָּ תְּמֹלַד שְׁלוֹשׁ: רות ב יא
- וְתֹאמַר אֲלֵיָּה כָל־אֲשֶׁר תֹּאמַרְי אֵלִי רֹת ג ה
- וְתֹאמַר שֵׁשׁ הַשְׁעָרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי אָמַר אֵלִי אֵל תְּבוּאָה רִיקָם אֵל חֲמוֹתֶי:רות ג יז
- לְדָבָר הַזֶּה יִסְלַח יְיָ לְעַבְדְּךָ בְּבוֹא אֲרָנִי בֵּית רִמּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת שְׁמֹה וְהָיָה נִשְׁעָן עַל יְדֵי הַשְׁתַּחֲוִיָּה בֵּית רִמּוֹן בְּהִשְׁתַּחֲוִיָּה בֵּית רִמּוֹן יִסְלַח יְיָ לְעַבְדְּךָ בְּדָבָר הַזֶּה: מלכים ב ה יח